

Nr 43

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 74 § gruvlagen den 3 juni 1938; given Stockholms slott den 13 januari 1956.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 74 § gruvlagen den 3 juni 1938.

GUSTAF ADOLF

Herman Zetterberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ur 74 § gruvlagen borttages bestämmelsen att gruvkarta skall upprättas i skala 1 : 800. Med en sådan ändring kommer, till följd av stadgandet i tredje stycket av samma paragraf, utfärdandet av erforderliga föreskrifter rörande kartskala att ankomma på kommerskollegium.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 74 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314)

Härigenom förordnas, att 74 § gruvlagen den 3 juni 1938 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

74 §.

Över gruva som erhållit utmål och är under arbete skall i minst tre exemplar upprättas fullständig och noggrann gruvkarta *i skala 1 : 800*; och böra alla nya gruvarbeten inmätas och inläggas å kartan sist inom påföljande årets utgång. Av kartan skall ett exemplar finnas vid gruvan, ett exemplar insändas till bergmästaren och ett till kommerskollegium.

Över gruva som erhållit utmål och är under arbete skall i minst tre exemplar upprättas fullständig och noggrann gruvkarta; och böra alla nya gruvarbeten inmätas och inläggas å kartan sist inom påföljande årets utgång. Av kartan skall ett exemplar finnas vid gruvan, ett exemplar insändas till bergmästaren och ett till kommerskollegium.

Upprättande av — — — och kommerskollegium.

Närmare föreskrifter — — — av kommerskollegium.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1956.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 december 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, fråga om *ändring av 74 § gruvlagen* och anför därvid följande.

Enligt 74 § första stycket gruvlagen skall över gruva, som erhållit utmål och är under arbete, upprättas gruvkarta i skala 1:800. I paragrafens tredje stycke stadgas att närmare föreskrifter om kartans upprättande och komplettering meddelas av kommerskollegium.

I skrivelse till Konungen den 13 december 1955 har *kommerskollegium* hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för en sådan ändring av 74 § gruvlagen, att gruvkarta må kunna upprättas även i annan skala än 1:800. Till grund för denna hemställan ligger framställningar till kommerskollegium från Stora Kopparbergs Bergslags aktiebolag i skrivelse den 3 december 1954, från Bolidens gruvaktiebolag i skrivelse den 8 december 1954 och från Ställbergs grufveaktiebolag i skrivelse den 22 februari 1955. I skrivelserna framföres önskemål om att gruvkarta måtte få upprättas i skala 1:1 000. Yttrande över bolagens framställningar har av kommerskollegium inhämtats från rikets samtliga bergmästare, svenska gruvföreningen och professorn i gruvbrytning med gruvmätning vid tekniska högskolan, Ingvar Jane lid.

Gruvkarteskalen 1:800 föreskrevs redan i Bergscollegii den 15 maj 1821 utfärdade »Instruction, hvarefter så väl Markscheider som Geschworner, vid Grufve-mätningars anställande samt Grufve-Chartors upprättande, hafva att sig rätta». Den angavs där utgöra en decimaltum å kartan svarande mot 80 fot; även multiplar till densamma var dock tillåtna i speciella fall. Skalan upptogs sedermera i 57 § i 1884 års gruvstadga. I förarbetena till gruvstadgan framhölls att skalan för gruvkartorna borde vara densamma för alla med varandra jämförliga gruvor och att skalan 1:800 visat sig vara för ändamålet mest lämplig för landets malmgruvor. Bestämmelserna i gruvstadgan om tillämplig skala å gruvkarta överfördes till 1938 års gruvlag utan särskild motivering.

Såsom huvudskäl för en övergång till skalan 1: 1 000 har i de förut nämnda skrivelserna från gruvbolagen anförts, att överensstämmelse därmed skulle vinnas med den inom lantmäteriet i stor utsträckning använda skalan samt att längre kartbilder kunde inläggas inom det högsta tillåtna kartformatet.

I samtliga avgivna *yttranden* över skrivelserna har uttalats att en användning av skalan 1: 1 000 vid upprättande av nya kartor skulle medföra åtskilliga praktiska fördelar och att en övergång till denna skala borde ske. Visserligen skulle fördelen med en för alla gruvkartor enhetlig skala därmed gå förlorad men detta har icke ansetts ha så stor betydelse, att det borde hindra en i och för sig lämplig och önskvärd reform.

Kommerskollegium har för sin del funnit att vad som i ärendet framkommit tydligt utvisade behovet av att även skalan 1: 1 000 bleve tillåten. Praktiska skäl talade för att den lagändring som erfordrades härför skedde på sådant sätt, att möjlighet funnes att på administrativ väg medge tillämpning jämväl av andra skalor än 1 : 800 och 1 : 1 000. Det avsedda syftet skulle enligt kollegiets mening enklast kunna nås genom att låta orden »i skala 1 : 800» i första stycket 74 § gruvlagen utgå, varigenom utfärdandet av erforderliga föreskrifter rörande kartskalet till följd av stadgandet i paragrafens tredje stycke lades i kollegiets hand.

Departementschefen

Enligt gällande föreskrift i gruvlagen skall gruvkarta upprättas i skala 1 : 800. En regel med samma innehåll fanns tidigare i 1884 års gruvstadga. Önskemål har nu framförts om att gruvkartan skall få upprättas i skalan 1 : 1 000. Av utredningen i detta ärende framgår att gruvföretagen i landet och de myndigheter som närmast har att handlägga gruvfrågor är eniga om att en sådan ändring av de nuvarande bestämmelserna skulle medföra åtskilliga praktiska fördelar. Överensstämmelse skulle därigenom ernås med en inom lantmäteriet i stor utsträckning använd skala, vilken också vunnit internationell tillämpning som standardskala. Genom en övergång till skalan 1 : 1 000 skulle också den väsentliga fördelen vinnas, att måtttagning kunde ske direkt från kartan utan att omräkning till decimalsystemet behövde ske. En ytterligare vinst vore att längre kartbilder kunde inläggas inom det största gängse kartformatet. Visserligen skulle en övergång till annan skala än den nu tillämpade medföra att fördelen med en för alla gruvkartor enhetlig skala ginge förlorad. Detta har emellertid icke ansetts böra hindra en reform.

För egen del finner jag, i likhet med kommerskollegium och samtliga remissinstanser, att gruvkarta bör få upprättas i skala 1 : 1 000. Även med en sådan minskning av den hittills använda skalan torde tillfredsställande noggrannhet kunna erhållas i de hänseenden som avses med gruvkartan. Skulle i vissa fall, såsom vid genomslag mellan orter, schakt o. d., större noggrannhet erfordras, torde liksom för närvarande detaljkartor i större skala få upprättas.

Såsom kommerskollegium föreslagit torde den erforderliga lagändringen böra ske på det sättet, att ur gruvlagen borttages bestämmelsen att gruvkartan skall upprättas i skala 1 : 800. Med en sådan ändring kommer, till följd av stadgandet i 74 § tredje stycket gruvlagen, utfärdandet av erforderliga föreskrifter rörande kartskala att ankomma på kommerskollegium. Vad angår det närmare innehållet av dessa föreskrifter, vilka lämpligen torde böra upptagas i kommerskollegiets instruktion för gruvmätare, vill jag här endast framhålla följande. Nya kartor bör i regel upprättas i skalan 1 : 1 000. Då så befinnes ändamålsenligt bör i fråga om äldre kartor en övergång få ske från nuvarande skala 1 : 800 till skalan 1 : 1 000 genom förminskning. Mindre skala än 1 : 1 000 bör icke ifrågakomma. Om särskilda skäl föranleda därtill bör däremot större skala få användas, i första hand den hittills tillämpade skalan 1 : 800 men även skalan 1 : 500, vilken är en jämte skalan 1 : 1 000 internationellt tillämpad standardskala. För att förbygga misstag vid användningen av gruvkartor bör särskilda bestämmelser meddelas om att den använda skalan skall anges på kartbladen.

Den erforderliga lagändringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1956.

I enlighet med vad nu anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om ändrad lydelse av 74 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314)*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven Fischier

¹ Denna bilaga, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 12 januari 1956.

Närvarande:

justitieråden LECH,
REGNER,
LIND,
regeringsrådet LORICHS.

Enligt lagrådet den 5 januari 1956 tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 30 december 1955, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 74 § grundlagen den 3 juni 1938 (nr 314)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet S. Rudholm.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Sverker Jonson

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 12 januari 1956 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 30 december 1955 remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 74 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314)*.

Föredraganden hemställer, att lagförslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdna hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Torsten Johansson